

ULUSLARARASI SOSYAL ARAŞTIRMALAR DERGİSİ THE JOURNAL OF INTERNATIONAL SOCIAL RESEARCH

Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi / The Journal of International Social Research
Cilt: 13 Sayı: 72 Ağustos 2020 & Volume: 13 Issue: 72 August 2020
www.sosyalarastirmalar.com Issn: 1307-9581

MİMARLIĞIN ÖTEKİSİ VE ÖTEKİLEŞTİRİLENLERİ THE CONCEPT OF "OTHER" AND OTHERISED GROUPS IN ARCHITECTURE

Sebla ARIN ENSARIOĞLU*

Öz

Bu makale kapsamında farklı disiplinlerde "öteki" kavramına dair tanımlamaların incelenmesinin ardından; "öteki"nin Batı Uygarlığı tarafından farklı tarihi perspektiflerde nasıl ele alındığı üzerinde durulmuştur. Modernite ile birlikte beşeri bilimlerde dile getirilmeye başlanan "öteki" kavramının toplumdaki iraksadığı, farklılaştırdığı gruplar, anlayışlar bu çerçevede ele alınmıştır. Kronolojik olarak Cumhuriyet Türkiye'sinin yeni bir kimlik yaratma hedefiyle ötekileştirdiği gruplar ve bunun dönemin mimarlığına etkileri, küreselleşme ile birlikte boyut değiştiren "öteki" kavramının metropol ile ilişkisi, küresel kentin "öteki"yle birlikte hangi katmanlara ayrıldığı irdelenmiştir. Mimarlıkta "öteki"nin birey olarak konumu, "öteki"nin mekânları olarak ütopya ve heterotopyalar, mimari ürüne dönüşen "öteki"ler makale kapsamında ele alınan diğer konulardır. Kullanıcının ve mekânın, mimari ürünü pazarlama stratejisi kapsamında ötekileştirilmesi, benzer biçimde yerel kimliğe ait öğelerin bağlamından kopararak metaya dönüştürülmesi ve mimari bir ürüne adeta "yapıştırılması" küreselleşme çerçevesinde ötekileştirmenin gerçekleştiği diğer alanlar olarak makalede yer almaktadır. Bu yazı, geniş bir yelpazeye sahip olan ötekilik durumunu farklı boyutlarıyla incelemekte ve bir ayırıştırıcı olarak görülen "öteki"nin, bir çoğaltıcıya dönüşebilirliğini tartışmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Öteki, Modernite, Küreselleşme, Metropol.

Abstract

Within the scope of this article, first of all, the concept of "other" is examined from the perspective of various disciplines. Following that, the approach of Western Civilization to the concepts of "other" and "otherness" in different historical periods is reviewed. The concept of "other" emerged in humanities with Modernity. The groups and concepts which were labeled as other and diverged from the society in the context of Modernity are examined in the paper. Other subjects discussed might be listed as follows: the otherised groups by the young Turkish Republic with the aim of creating a new identity and the effects of this attitude in the mentioned period's architecture of Turkey in chronological order; the relationship between the concept of "other" and the "metropolis", which changes dimension with globalization; the layers of global city shaped by the "other". Also, the position of the "other" in architecture as an individual, the utopias and heterotopias as the spaces of the "other", and the "others" turned into architectural products are examined in the paper. Other subjects observed in this article are: the act of othering place and user as a part of marketing strategy, detaching the elements of local identity from their context and converting them into commodities and "patching" them to architectural product in the framework of globalization. This article examines the otherness situation which has a wide range with different dimensions and aims to discuss the potential of the "other" to become a multiplier rather than being a discriminator.

Keywords: Other, Modernity, Globalization, Metropolis.

* Asst. Prof. Dr., Bursa Uludağ University, Faculty of Architecture, ORCID: 0000-0002-7341-4875, seblaarin@uludag.edu.tr

GİRİŞ

“Öteki” kavramı Türk Dil Kurumu sözlüğünde şu şekilde tanımlanır: “ zm. 1. Diğeri, öbürü: 2. sf. Sözü edilen veya benzer iki nesneden önem ve konum bakımından uzakta olan. 3. sf. Öbür, diğer. 4. sf. top. b. Mevcut kültürün içinde dışlanmış olan.” (Url-1).

İnsanoğlu kendini tanımlaması gerektiğinde bunu “öteki” üzerinden yapmaktadır. Kişi kimliğini ve toplum içindeki konumunu, ne ve kim olmadığını tanımlayarak yapar. Bu farklılaştırma, ırk, cinsiyet, varlık, sosyo-kültürel durum, coğrafi aidiyet vs... üzerinden yapılabilir. Jameson (1992), vahşilerin, ilkelerin, köylülerin, paganların ve üçüncü dünyalı, yerli, evsiz barsız grupların “öteki”ler olarak anıldığını söyler. Bu tanımdan da anlaşılacağı gibi özne, “öteki”ne yukardan bakar ve kendini daha üst bir konuma yerleştirir. Ötekileştiren, kendisiyle tam bir zıtlık ilişkisi içinde inşa ettiği bir tür alt benlik olan öteki sayesinde kendisini doğrulanmış ve meşrulaşmış hissetmeyi başarır (Tanyeli,2002).

1. MODERNİTE VE “ÖTEKİ” KAVRAMI

“Öteki” kavramının beşeri bilimlerde kullanılması Modernite ile birlikte başlamıştır. Tanyeli (2002)’ye göre Modernite, egemen olmak veya pasifize etmek, yıkmak veya yok saymak, yani kısacası, belirli bir gruba ve onun tutumuna ötekilerin zararına yer açmak için ötekileştirir. Modernite öncesinde de toplumlar kendilerini yabancılardan ayırır ancak Modernite’de olduğu gibi ötekileştirdiği toplulukları “evcilleştirmek” gibi bir görev yüklenmezler. Modernite’nin aydınlanmacı düşünce sistemi, iyi ve doğru olan her niteliği “biz”e yüklerken, kötü, eksik, cahil olarak tanımladığı “öteki”ni, “doğru” yola çekmeyi kendine görev edinmiştir. Bauman (1992) bu durumu şöyle açıklar: “...modernist bir perspektiften bakıldığında farklı olanların, başkalarının şimdide, o çağdaş olan mekânda bir yerleri yok, onlar çağdaş olan yere ait değiller. Bu bakımdan modernin hiçbir radikal farklılığı barındıracak yeri ve dolayısıyla öylesi farklılığa toleransı yok.”. Herhangi bir farklılığın kabul edilemediği Modern düşünce sisteminde, farklı olan “öteki”nin asimile edilip aynılaştırılması, insanlığın bir gereği sayılmaktadır. Ulaşılabilecek en ileri noktanın “biz” olarak kabul edildiği, paralel düzlemlerde, farklı ancak eşdeğer medeniyetler olabileceğini reddeden bu anlayış, “öteki”nin iyiliği için onu da “biz”leştirmenin gerekliliğine inanmaktadır.

Foucault’nun (2000) *Büyük Kapatılma* adlı kitabında bahsettiği 1656 yılında Paris’te yaşanan, toplum içindeki tüm “öteki”lerin bir araya toplanıp gözetim altında alındığı kapatılma bu düşüncenin sonucudur. 17. yy.da hastalar, sakatlar, akıl hastaları, suçlular, ahlaksızlar, eşcinseller yani “öteki”ler Paris’te kurulan Hôpital Général adlı bir mekâna kapatılmışlardır (**Resim-1**). Bu otoriter hareket norm dışı olarak kabul edilen tüm bireylerin insanca koşullarda tedavi veya ıslah edilmesi ile farklılıklardan kaynaklanan tüm tehlikelerin bertaraf edileceği bir güvenlik toplumu yaratmayı hedeflemektedir. Foucault’ya göre Modernite bireyi disipline ederek normalizasyonunu sağlamaktadır.

Resim 1 Étienne Jeaurat, “Le transport des filles de joie de l'Hôpital”, (Kaynak: Url-2)

Edward Said (1979) , “Oryantalizm” kavramıyla “Batı”nın en büyük ötekileştirme operasyonunu tanımlamaktadır. Said, Batı Uygarlığı’nın kendi dışındaki tüm dünyayı “Doğu” olarak tanımlayarak kendi dışında tuttuğunu ve ötekileştirdiğini savunur. Batı, ötekileştirdiği doğuyu vahşi, cahil ve gelişmemiş diye tanımlayarak kendini olumlar ve meşrulaştırır.

Modernizm, I. Dünya Savaşı’nın yarattığı yıkımın ardından, bu tahribattan sorumlu tuttuğu farklılıkları tümünden yok ederek evrensel bir dil, uluslararası bir üslup yaratmayı hedeflemiştir. Hümanist bir çıkış noktası olan bu anlayış aslında “ötekileştirme”nin en şiddetli örneğidir. Modernizm, tüm insanlığı birleştiren tek bir dil oluşturabilmek adına, “Batı Modernizmi” dışında kalan her düşünceyi yok sayan, yerel farklılıkları dışlayan; birlik oluşturabilmek adına tek bir üsluba bağlı kalmayı, ancak bu üslubun kendi belirledikleri üslup olması gerektiğini savunan bir ideolojidir.

Bu tek tipleştirme anlayışına karşılık 1930’ların sonu ve 1940’lara gelindiğinde tüm dünyada ulusalcı akımlar hâkim olmaya başlamıştır. Kapitalist düzen içinde farklılıkların ticari birer metaya dönüştüğü bu çağda “öteki altkültür”ler kendi meşruiyetlerini kabul ettirme çabası içine girmişlerdir. Batı medeniyeti açısından modernizm ve postmodernizmin ötekileştirmesi arasındaki fark şuradan kaynaklanır: Modernist ötekini tanımlayarak asimile etmeyi bu sayede kendini farktan ve ötekilikten arındırmayı hedeflemektedir (İlter, 2006). Postmodernist ise sahte bir çelebi tavrıyla “öteki”nin farklılıklarını kabul ederken kendini, “öteki”nden daha üstte, ayrıcalıklı bir konuma yerleştirir. Gayatri Spivak (1988) bu durumu şöyle açıklar: “...hoşgörülü Batılı aydınların artık “öteki”ni dinlemeliyiz, onun sesine kulak vermeliyiz diyen önerilerine yanıt olarak öylesi safsan, ontolojik olarak dışsal Doğu(lu) ve konuşan ötekilerin varlıklarını, orda-olmayan, temsil-etmeyen maskesini giymiş Birinci Dünya aydınlarının bu kendilerini saydamlaştırma maskaralığına, yani maskeli temsillerine borçludur.” Postmodernist söylem, Doğu’nun kültürel farklılıklarıyla kendini zenginleştirdiğini iddia eder. Ancak postmodernizmin içselleştirdiğini iddia ettiği “Doğu”nun gerçek “öteki” olup olmadığı tartışmaya açıktır. Bozdoğan (2001), Batı Dünya’sında “öteki” olabilmenin de belli bir düzeyde Batılı normlara uygun olmayı gerektirdiğini savunur. “...nihayetinde kanonu yeniden biçimlendiren ve kanonda kendine bir yer edinen, popüler Hint edebiyatı veya Hint halk mimarisi değil, İngiliz dilini kullanmada Salman Rushdie’nin ustalığına erişen yazarlar ve modernist hassasiyetleri bağlamsallaştırmada Charles Correa’nın yeteneğini yakalayabilen mimarlar oluyor.”

Cumhuriyet Türkiye’sinin inşasında da Modernizm’in büyük etkisi olmuştur. Genç Türkiye Cumhuriyeti için yeni bir kimlik oluşturulurken modernizmin ilkelerini benimsenmiş ve Batılı kriterler, asri bir toplum yaratmanın anahtarı olarak kabul edilmiştir. Bozdoğan’a (2002) göre Cumhuriyet mimarları Osmanlı canlandırıcılığını çoktan terk edip Avrupa modernizmini benimsemişler ve ülkenin Osmanlı geçmişi, Genç Türkiye’nin “medeniyet bakımından öteki”si olarak bir kenara atılmıştır. Bu anlayış Osmanlı’yı geçmişte kalmış, “ölmüş”, bugüne ait olmayan bir miras olarak lanse etmektedir. Böylelikle kendi tarihini “öteki”leştirerek Batılı “biz”in içine dahil olmayı tercih etmiştir. Altın’a (2003) göre Cumhuriyet’in ötekileştirme süreçleri üç farklı alanda etkili olmuştur. Bunlar; sisteme katılması beklenmeyen gayrimüslimler, sisteme katılma bilinci olmayan köylüler ve sisteme katılımı istenmeyen Osmanlı’dır. Böylelikle tüm farklı uçlardan temizlenen steril bir toplum yaratılmak istenmiştir. Bu tür bir ayrıştırma projesi mevcut mimari yapının değişimini de beraberinde getirmiştir. 18 ve 19. yüzyıllarda büyük ölçüde gayrimüslim mimarların elinde şekillenen Türk Mimarlığı bu dönemde değişime uğramıştır. Gerek 1923-1926 yıllarında yaşanan mübadele, gerek 1942’deki Varlık Vergisi, gerekse 6-7 Eylül 1955 olayları ülkedeki gayrimüslim nüfusun giderek azalmasına neden olmuştur. Bu döneme dek kâh işveren sıfatıyla, kâh tasarımcı/mimar sıfatıyla mimarlık piyasasının vazgeçilmez bileşenleri olan bu nüfusun azalması mimarlık üretiminin el değiştirmesine neden olmuştur. Altın, Cumhuriyet Türkiye’sinin ötekileştirdiği diğer bir grup olarak köylü sınıfını göstermiştir. Ancak gayrimüslimlerle köylülerin ötekileştirilmesi arasındaki farklılık köylü sınıfın aynılaştırılarak asimile edilmesinde yatar. Bu bağlamda “orman çiftlikleri”, “numune köyler” gibi çağdaş köylere model olarak üretilen alanlar hayata geçirilmiş, vernaküler mimari yerine, hijyenik, çağdaş bir yaşam ortamı vaat eden yeni köy konutları projeleri geliştirilmiştir. Bu sayede toplumun nüfus açısından hiç de yadsınamayacak bir bölümünü oluşturan bu grubunun sisteme dahil edilmesine çalışılmıştır. Cumhuriyet Türkiye’sinin ötekileştirdiği son grup ise Osmanlı olmuştur. Osmanlı mirasıyla, eski, çağdışı, köhne olan ne varsa özdeşleştirilmiştir ve oluşturulan yeni mimari dilden uzak tutulmaya çalışılmıştır. 1940’lara gelindiğinde ise tüm dünyada yayılan olan ulusalcı akımların etkisiyle Osmanlı’nın biçimsel mirası belli sınırlar içinde kalması koşuluyla tolere edilmiştir. Benzer biçimde günümüze gelindiğinde değişen sosyo-kültürel yapı ve değer sistemleri doğrultusunda yeni bir “Osmanlı”, “Selçuklu” -muş gibi mimari dili yükselişe geçerken, bu defa geçmiş dönemlerle özdeşleştirilen modernist mimari ötekileştirilmiştir.

2. KÜRESELLEŞME, METROPOL VE ÖTEKİ

Son birkaç on yılda gelişen küreselleşme ile birlikte “öteki” kavramı farklı bir boyut kazanmıştır. Küreselleşmenin yükselişi “Batılı” ülkeler arasındaki iletişimi ve karşılıklı bağımlılığı giderek yükselen bir hızla arttırmıştır (Akcan, 2002). Gerek bilişim teknolojilerinin gelişimi ile gerekse kapitalist ekonominin yeni pazar arayışları nedeniyle farklı coğrafyalar arasındaki sınırlar giderek erimeye başlamıştır. Yüzyıllar boyunca yok sayılan, uzak tutulan “öteki”, günlük yaşamın vazgeçilemez bir ögesi haline gelmiştir. Küreselleşme, bir yandan farklılıkları ön plana çıkarırken, diğer yandan toplumları aynılaştırarak melez bir kozmopolitan topluluk üretir.

Küreselleşme, mimarlık piyasasını da belli ülke sınırları arasından çıkarıp, farklı coğrafyalarla buluşmaya itmiştir. Ancak bu buluşma, mimarları, tasarım yaptıkları yeni coğrafyaların yerel özellikleri hakkında bilgi sahibi olmak ve bu birikimlerle kendi mesleki dağarcıklarını zenginleştirmek yerine, modernizmin özlemini duyduğu evrensel, genel-geçer bir dille yerkürenin dört bir yanında benzer projeler inşa etmeye sevk etmiştir. Söz konusu durum özellikle küreselleşmenin bir uzantısı olan metropoller için geçerlidir. Adam (1996), metropolü şöyle tanımlar: “Metropol denilen büyük vahşi orman, içinde evli olmayan çiftlerin, bekâr annelerin, sürekli aynı işte çalışmak istemeyenlerin, sanayiye, kente rağmen doğayı, hayvanları sevenlerin, eşcinsellerin, ücretli olmadan resim, heykel, müzik yapmak isteyenlerin, seferberliklere karşı çıkanların kısaca sıradan olmak istemeyenlerin de kendilerine yaşam alanı bulabilecekleri bir yerdir.” Bir başka deyişle metropol, 1656 yılının Paris’inin aksine, “öteki”lerin denetim altına alınmadan yaşayabildikleri, kendi öznel alanlarına sahip olabildikleri bir özgürlük adasıdır (**Resim-2**). Farklı bir açıdan bakıldığında ise taşrada kendi kimlikleri ile barınamayan ötekiler metropol adı verilen devasa bir panoptikonun sınırları içerisinde kaldıkları sürece ötekiliklerini yaşayabilirler. Bu sınırlar dışında özgürlükleri kısıtlanır. Simmel’e (1997) göre kasaba veya taşra kentlerinde her birey toplumun denetimi altındadır. Dolayısıyla farklılaşp, “öteki” olarak burada barınmak mümkün değildir. “Öteki”lerin bir arada bulunabildiği yer metropoldür.

Resim 2: Metropol ve insan çeşitliliği - Tokyo (Kaynak: Url-3)

Metropol kendi içerisinde farklı bölümlere ayrılarak çok sayıda “öteki”nin birbirlerine değmeden, kimi zaman teğet geçerek yaşamalarına olanak verir. Farklı etnik gruplar, farklı sosyo-ekonomik gruplar, hemşerilik bağlarıyla bir araya gelmiş coğrafi topluluklar, cinsel tercihleriyle toplumun genelinden farklılaşanların oluşturduğu gruplar... Tüm bunlar metropol içinde gettoları, banliyöleri, çöküntü alanlarını, gecekondu bölgelerini, kapalı konut sitelerini kapsayan heterotopik mekanları meydana getirirler. Metropol içindeki bu “öteki” gruplar arasında maddi gücü elinde bulunduranların diğerlerini kentin çeperlerine doğru itip, onların mekânını “kendi”leştirdikleri sürece gentrifikasyon (soylulaştırma) adı verilmektedir

(Behar, Pérouse, 2006). Bu sayede metropolün gelişim süreci içerisinde güvenlik toplumunun sınırlarını tehdit edecek hale gelen yakınlaşmaların önüne geçilmektedir.

3. MİMARİ ÜRÜNDE “ÖTEKİ”NİN KONUMU

“Öteki” kavramı mimarlığın doğası gereği onun bir parçasıdır. Mimarlık, “öteki” için tasarlama sanatıdır. Mimari ürün için “öteki” kimi zaman tasarım sürecinde söz sahibi olamayan kullanıcı, kimi zaman gerçekleştirdiği tasarımı kullanamayacak olan mimardır. Hundertwasser (1958), mimari ürünle ilişkisi olan üç ayrı kategorideki insanı da ötekileştirmektedir. Mimar ötekidir; çünkü tasarladığı yapıda kimin oturacağını öngöremez. Duvarcı ustası ötekidir; çünkü kişisel düşüncelerini yapıya yansıtamaz. İçinde oturan kişi ötekidir; çünkü kişisel gereksinimleri ona sunulandan farklıdır. Hundertwasser’e göre mimari üründe ötekileştirmenin önüne geçilmesinin tek yolu mimar, duvarcı ustası ve binada oturan kişinin tek ve aynı kişi olmasıdır.

Mimari tasarım sürecinde kullanıcı/müşteri (öteki) ile mimar arasında kaçınılmaz bir gerilim bulunmaktadır. Mimarın kendi kimliğinden tamamıyla sıyrılıp sadece “öteki” için tasarlaması nasıl imkânsızsa, “öteki”ni tamamen dışlamak da mümkün değildir (Yazgan, 2002). Mimarın görevi tasarım sürecinde ötekinin gözünden bakarak, kendi bilinci ve birikimiyle mimari ürünü şekillendirmektir. Tasarım süreci boyunca kullanıcının belli olduğu bir durumda, ortak paydayı bulmak daha kolayken; anonim bir kullanıcı için tasarım yapılması söz konusu olduğunda bu dengeyi sağlayabilmek güçleşir. Mimari ürünün tasarım süreci “öteki” ile kuvvetli bir iletişimi gerektirir. Güney ve Yürekli’ye (2004) göre mimarlık anın içinde ötekiler ile oluşturulan bir asimetrik iletişim sürecidir. Her “öteki” ile kurulan iletişim mimarlığın kendini yenilemesini, sorgulamasını, eleştirmesini ve böylelikle kendini her öteki ile karşılaşma anında yenileyebilen, açık uçlu bir sistem olmasını sağlar. Mimarlık öteki ile var olan, yeniden ve yeniden okunabilen bir gerçekliktir. Bu tekrar tekrar okunabilme durumu Derrida’nın “différance” kavramı ile benzerlik gösterir. Derrida metni yapı söküme uğrattırırken bazı gösterenleri eleyip, olası bazı gösterenleri tutar ve böylece sistemin açık kalmasını sağlar. Her gösterge “différance” ı içerir. Bu da bazı anlamların diğerlerine tercih edildiği manasına gelir. Herhangi bir okuma sırasında dışlanan anlamlar başka bir zaman ve platformda seçilmek üzere ertelenirler (Derrida, 1999). Benzer biçimde mekân da farklı zamanlarda farklı kullanıcılar tarafından farklı biçimlerde yorumlanabilmeye açıktır. Bu, mimarlığın sürdürülebilirliğinin gereğidir.

Foucault (1997), “öteki” mekânları iki ana başlık altında toplar: ütopya ve heterotopyalar. Ütopyalar gerçek bir mekâna ait olmayan, toplumun kendini görmek istediği, idealize ettiği mekânlardır. Ütopyalar için önemli olan bir faktör de zamandır. Ütopyalar zamanı kurgularlar, geçmiş ya da gelecek zamanı kendilerine mekân edinebilirler. İçinde bulunduğu toplumda tutunamayan ötekiler, kendilerini disipline etmeye çalışan iktidarı ötekileştirerek, başka bir zamanda “kendini” ütöpik mekanlarını kurgularlar. Kimi zaman da bu kurgu mekân ideal olanı değil, “öteki”nin daha da bastırıldığı bir negatif mekânı temsil eden distopyaya dönüşür. Bu haliyle “öteki”, gerçek mekânın neye dönüşebilme potansiyeli olduğunu ortaya koymaktadır. Orwell’ın 1984’ü, Huxley’nin Cesur Yeni Dünya’sı distopyaya örnek gösterilebilir. Foucault’nun değindiği diğer “öteki” mekân ise heterotopyadır. Heterotopya toplumun “normal” üyeleriyle çatışan ve bağdaşmayanların gerçek mekânı, bir geçiş mekânıdır. Yazgan (2002) ütopyayı “öteki iyi yer” olarak tanımlarken, heterotopyayı “ötekinin karşı-yeri” olarak adlandırır.

Her “şey” gibi mimari mekân da kendini tanımlarken bunu “öteki” üzerinden yapar. Önce “öteki”nin olumsuzluklarını tanımlar, sonra tüm bunları dışlayarak kendini olumlar. Buna örnek olarak günümüzde oldukça popülerleşen kapalı konut sitelerinin pazarlama stratejilerini gösterebiliriz. Spesifik olarak hangisi olduğuna bakmaksızın, hemen hepsi benzer niteliklerle tanımlanmaktadır. Ulaşım sorunu olmayan, depreme dayanıklı, güvenli bir yaşam, geniş sosyal imkânlar, sıcak komşuluk ilişkileri vaat eden, mükemmel ve farklı mimarisiyle ön plana çıkan yeni bir yaşam biçimi sunulmaktadır (Bozdoğan, 1998). Bu mekân, kendi dışında kalan tüm yerleşim alanlarını, trafikle boğuşan, yapısal açıdan zayıf, güvensiz ve sıradan ilan ederek kendini üst bir konuma yerleştirir (**Resim-3**). Kapitalist sistemin taleplerini karşılamak için oluşturulmuş bir kapalı konut projesinin, rekabetçi piyasa içinde öne çıkmak için böylesi bir ötekileştirme politikası izlemesi doğaldır.

“Seni saraylarda yaşatacağım” dediyseniz...

Hindik Konağın 3+1 kat bahçesinde...

İstanbul’da modern saray hayatı:

- Kuzguncük, Paşalimanı meydanlarında ve Fethiye, Sultanpaşa, Yıldız konularında yitirilmiş
- Kız Kalesi’nde kabuslu
- Dolmabahçe’den Sütlüce’ye doğru sandal setası
- Sütlüce Meydanı’nda korumaları bulup ve alıpveriş imkânı
- Spornu’da 75 metre yükseklikte manzaralı fitness imkânı
- Sany bahçelerinde ve Dolmabahçe’de keyifli sabahlar

Size güzel bir haberimiz var. Artık bu süzülütü gerçekleştirebilirsiniz. Çünkü şimdi İstanbul’un en modern saraylarında yaşama şansına sahipsiniz. Üstelik lüksün fiyatları ve uygun ödeme koşullarıyla...

Küçükçekirce’de yaklaşık 20.000 m²’lik bir Sinpaş pehri değiyor. Sinpaş Beşkonuş City ile başlayan konut hikâyesi, şimdi İstanbul Sarayları ile devam ediyor. Çünkü şimdi Sütlüce’ye pek çok yeni saraylarla stilinizi yeniden yorumluyor ve 1+1’den 6+1’lere kadar ev seçenekleriyle sizleri bekliyor. İyisi mi gelin, siz de İstanbul’un modern saraylarından ev kaçırmayın.

Ev alır gibi, saray alın!

42 farklı saray düzeninde size özel seçenekler

İsim	Kat	Fiyat
Hindik Konağı	3+1	202.220 TL
Hindik Konağı	2+1	159.420 TL
Hindik Konağı	1+1	116.620 TL
Kızılcık Sarayları	3+1	159.420 TL
Kızılcık Sarayları	2+1	116.620 TL
Kızılcık Sarayları	1+1	73.820 TL
Paşalimanı	3+1	202.220 TL
Paşalimanı	2+1	159.420 TL
Paşalimanı	1+1	116.620 TL

%5 3 ay sonra
%10 12 ay sonra
%30 30 ay sonra
Bakiye 72 ay vade
~2.200 TL’den başlayan taksitlerle

Resim 3: İstanbul’da bir kapalı konut sitesine ait reklam kampanyası görseli (Kaynak: Çizmecci F, Yöreş, İ. (2014))

Ötekileştirme sürecinin etkin olarak sürdürüldüğü bir diğer alan tarihsel koruma projeleridir. Eldeki kaynakların neyi korumak üzere kullanılacağı, hangisinin “biz”, hangisinin “öteki” olarak kabul edildiği ile ilgilidir (Tanyeli, 2002). Tarihi mirasın genellikle devlet eliyle korunduğu göz önünde bulundurulursa, dönem dönem farklı koruma kriterlerinin ortaya çıkması daha kolay anlaşılabilir. İktidarı elinde tutan gücün eğilimlerine göre tarihin yeniden yazılması nasıl söz konusu olabiliyorsa, bu yeniden yazıma uygun olarak tahribata uğrayan, en iyi ihtimalle bakımsızlığa terk edilen mimari üsluplar da değişkenlik gösterebilmektedir. Kendi geçmişinden beslenerek gelişen mimarlık, “öteki”leştirilerek aidiyet bağlarını tamamen kopardığı bir üslubu sadece kendi mevcudiyetinden değil, toplumun hafızasından da iraksamaktadır.

Dünyanın küresel bir köy haline geldiği günümüzde, “öteki”leştirilen grupların sayısı giderek artmakta, Batı Dünyası yeni “öteki”leri keşfetmektedir. Bu farklı kültürleri kontrollü ve güvenli bir şekilde deneyimleyebilme isteği, “öteki” mimarlıkları ticari bir metaya dönüştürüp farklı bağlamlarda kullanıma açmaktadır. Özellikle turizm sektöründe örneklerine rastladığımız bu gerçeküstü öteki mimarlıklar (Antalya’da otel binası olarak kullanılan Kremlin Sarayı kopyası (Resim-4), Las Vegas’ta kumarhane olarak kullanılan Luxor Tapınağı kopyası (Resim-5)...) gerçek birer mimari ürün olmanın ötesinde, sahte bir dekor yaratmanın peşindedirler. “Öteki”nin bağlamından soyutlanarak bu şekilde yeniden üretimi onu meşrulaştırmaz, bilakis daha da yabancılaştırır. Zaten istenen de budur, çünkü böyle bir mimari meta “öteki”liğini koruyabildiği ölçüde ticari değerini arttırmaktadır.

Resim 4 Kremlin Palace Hotel-Antalya (Kaynak: Url-4)

Resim 5 Luxor Hotel & Casino - Las Vegas (Kaynak: Url-5)

SONUÇ

Küresel bir dünya düzeni içerisinde var olduğumuz bir coğrafyada ve çağda mimari bilgiyi ve mimarlık ürününü evrensel kabullerin dışında tutabilmek mümkün değildir. Bununla beraber farklılıkların kümülatif mimarlık bilgisini zenginleştirerek yeni açılımlara imkan verme potansiyeli de göz ardı edilmemelidir. "Öteki"leştirilmek endişesiyle yerel mirasını göz ardı ederek tek tipleşen bir mimari dilin yavan örneklerini sergilemek, en az kendine ait olmayan bir yerelliğin sadece biçimsel öğelerini kullanarak sahte bir mimari ürün ortaya çıkarmak kadar tehlikelidir. Mimarlık pratiği, "öteki" olanı kendi steril alanına sokmayı reddediyor olsa bile birlikte yaşama kültürünü geliştirebilmeli, "öteki"leştirdiği alanı olumsuzlayarak kendinden aşağı görme benmerkezciliğinden sıyrılabilmelidir. "Öteki"ni kendiyle eşdeğer bir konuma yerleştirdiğinde hem kendi yaşam alanını koruyacak, hem de ötekinin varlığına saygılı simbiyotik bir düzen kurabilmenin önünü açacaktır. Böylesi bir düzen her şeyin bir arada bulunduğu kaotik bir ortam yaratmak olarak düşünülmemelidir. Bu ortak yaşam, görsel bir kaos yaratmak yerine bir grubun diğerini baskılamadığı, birbirlerinin varlık alanlarına saygı gösterdikleri bir düzene imkân vermelidir.

KAYNAKÇA

Adam, Mehmet (1996) . Kırk Yıllık Kent, Konut ve Mimarlık Maceram. *Birikim*, S: 86-87, ss: 83

Akcan, Esra (2002). Küresel Çağda Eleştirelilik "Öteki" Coğrafyalar Sorunsalı. *Arredamento Mimarlık*, S: 100+45, ss: 70-81

- Altın, Ersin (2003). Erken Cumhuriyet Dönemi Mimarlığında "Öteki" Sorunu. *Bilim Eşiği-1 (Sanat Tarihinde Gençler Semineri 2003-Bildiriler)*, Başgelen, N. (ed.) İstanbul: Arkeoloji ve Sanat Yay., ss: 387-404
- Bauman, Zygmunt (1992). *Intimations of Postmodernity*. London & New York: Routledge.
- Behar, David, Pérouse, Jean-François (2006). Giriş. *İstanbul'da "Soylulaştırma"*, Behar, D. & İslam, T. (ed.) İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yay. , ss:1-7
- Bozdoğan, Sibel (1988). Türk Mimari Kültüründe Modernizm: Genel Bir Bakış. *Türkiye'de Modernleşme ve Ulusal Kimlik*, Bozdoğan, S. ve Kasaba, R., İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yay., ss: 118-135
- Bozdoğan, Sibel (2001). Mesleki Eğitimde Mimarlık Tarihi: Modern Mimarlık Araştırmalarında Postkolonyal Sorgulamalar Üzerine Düşünceler. *Domus m*, S:9, ss: 58-62
- Bozdoğan, Sibel (2002). *Modernizm ve Ulusun İnşası*. İstanbul: Metis Yay., s:269
- Çizmeçi, Füsün, Yöres, İbrahim. (2014). Housing Dreams as a Global Product By Tradional Values. *European Network for Housing Research (ENHR) 26nd Conference - Beyond Globalisation. Remaking Housing Policy in a Complex World*, Scotland.
- Derrida, Jacques (1999). *Différance*. *Toplumbilim*, S:10, ss:51-63
- Foucault, Michel. (1997). *Utopias & Heterotopias, Rethinking Architecture: A Reader in Cultural Theory*, Leach, N. (ed.), London: Routledge, ss: 350-356
- Foucault, Michel. (2000). *Büyük Kapatılma*. İstanbul: Ayrıntı Yay.
- Güney, Dilay, Yürekli, Hülya (2004). Mimarlığın Tanımı Üzerine Bir Deneme, *itüdergisi/a*, C:3, S:1, ss:31-42
- Hundertwasser, Friedensreich (1958). Mimarlıkta Akılcılığa Karşı Küf Manifestosu. *20. Yüzyıl Mimarisinde Program ve Manifestolar*, Conrads, Ulrich. (ed.) , (1991), İstanbul: Şevki Vanlı Mimarlık Vakfı Yay., ss:135-140
- İlter, Tuğrul (2006). Modernizm, Postmodernizm, Postkolonyalizm: Ben-Öteki İlişkileri ve Etnosantrizm. *Küresel İletişim Dergisi*, S: 1, ss: 1-14
- Jameson, Fredric (1992). *Postmodernizm ya da Geç Kapitalizmin Mantiği*. İstanbul: YKY, ss:69
- Said, Edward (1979). *Orientalism*, , New York: Vintage Books
- Simmel, Georg (1997). *Metropolis & The Mental Life, Rethinking Architecture: A Reader in Cultural Theory*, Leach, Neil (ed.), London: Routledge, ss: 69-79
- Spivak, Gayatri Chakravorty. (1988). Can the Subaltern Speak?. *Marxism and the Interpretation of Culture*, Nelson C. & Grossberg, L. (ed.), Urbana & Chicago: University of Illinois Pres, ss: 271-313
- Tanyeli, Uğur. (2002). Öteki ve Ötekileştirme. *Arredamento Mimarlık*, S:100+45, ss:68-69
- Yazgan, Kerem (2002). Mimari Tasarımın "Öteki"si Mimari Tasarımın Gündelik Hayatının Keşfi. *Arredamento Mimarlık*, S: 100+45, ss: 82-86
- Url-1: <https://sozluk.gov.tr/> (Erişim Tarihi: 03.03.2020)
- Url-2: https://en.wikipedia.org/wiki/History_of_prostitution_in_France (Erişim Tarihi: 20.05.2020)
- Url-3: <https://www.nationalgeographic.com.tr/tokyoyu-yurumek/> (Erişim Tarihi: 22.05.2020)
- Url-4: <https://www.allcongress.com/venue/wow-kremlin-palace-hotel/> (Erişim Tarihi: 27.05.2020)
- Url-5: <https://hotspotslasvegas.com/places/united-states/nevada/las-vegas/attractions/luxor-hotel-casino/> (Erişim Tarihi: 27.05.2020)